

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.пс.н. Соня Карабелъова

по конкурса за „доцент“ по професионално направление
3.2 Психология (Когнитивна психология и психолингвистика),
обявен от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, област на висше
образование 3. Социални, стопански и правни науки и национална сигурност, обявен в
ДВ, бр. 96 от 19.11.2021 г. за нуждите на катедра „Обща, експериментална, развитийна
и здравна психология“ на СУ „Св. Климент Охридски“

Основание за изготвяне на становището: заповед РД 38-574 / 13.12.2021 г. на
Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

В конкурса участва един кандидат: гл. ас. д-р Николай Руменов Рачев от СУ „Св.
Климент Охридски“

Николай Рачев завършва с отличен успех специалност „Психология“ към СУ „Св.
Кл. Охридски“ през 2001 г. и придобива степен „магистър“. По време на следването си
той има две специализации: Клинична и консултативна психология и Трудова и
организационна психология. През 2008 г. Н. Рачев защитава докторска дисертация на
тема: „Измерения на музикалното преживяване“ в СУ „Св. Кл. Охридски“ по
професионално направление 3.2. Психология (Когнитивна психология) и придобива
научната и образователна степен „доктор“.

В периода 2002 – 2006 г. Н. Рачев работи като клиничен психолог в Държавна
психиатрична болница „Св. Иван Рилски“, Нови Искър. От 2004 до 2006 г. той е
хоноруван асистент към катедрата по Обща психология на ФФ, СУ „Св. Кл. Охридски“.
След успешно издържан конкурс през 2006 г. Н. Рачев постъпва като редовен асистент.
Постепенно израства на място в кариерното си развитие като старши и главен асистент

по професионално направление 3.2. Психология (Когнитивна психология), където понастоящем работи. От представената справка за трудовия стаж на кандидатката е видно, че той има 16 години трудов стаж по специалността в Катедрата по Обща, експериментална, развитийна и здравна психология на Философски факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“. Главен асистент д-р Николай Рачев е титуляр на задължителен лекционни курсове по „Когнитивна психология – първа част“, „Когнитивна психология – втора част“, „Психолингвистика“ при студенти от бакалавърската степен на специалност „Психология“ към СУ „Св. Кл. Охридски“. Допълнително той е водил задължителни и избираеми курсове към магистърските програми на специалност „Психология“ на СУ: МП по Детско-юношеска и училищна психология (диагностика и консултиране) (Разработване на проекти за приложни изследвания в детско-юношеската психология, Когнитивна психология, Арт-техники в детско-юношеска възраст); МП по Обща психология на английски език (Theories of Learning, Ethics in Psychology and Rationality, Cognitive Psychology). Гл. ас. д-р Рачев е титуляр на задължителна дисциплина „Обща и възрастова психология“ към специалност „Неформално образование“ към Факултета по педагогика на СУ. Също така е водил и упражнения по дисциплината „Психология“ за студенти от бакалавърската програма по Туризъм към Геолого-географския факултет на СУ. От представената справка за натовареността на д-р Рачев е видно, че лекционните дисциплини, на които той е титуляр, изцяло са по темата на конкурса.

Допълнително д-р Николай Райчев е ръководител и супервизор на студентски емпирични проекти, както и научен ръководител на дипломанти в бакалавърската и магистърската степен на специалност „Психология“ на Софийски университет „Св. Климент Охридски“.

2. ХАБИЛИТАЦИОНЕН ТРУД

За участието си в конкурса гл. ас. д-р Николай Рачев представя хабилитационен труд – монография: „Рационалност в културен контекст“. Трудът отговаря на всички изисквания за монография и **напълно съвпада с тематиката на обявения конкурс**. Това ми дава основание да направя извода, че **гл. ас. д-р Н. Рачев** изпълнява изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ и по-конкретно на чл. 105, т. 3, според който кандидатите трябва да „са представили публикуван монографичен

труд или равностойни публикации в специализирани научни издания в областта на конкурса или доказателства за съответни на тях художественотворчески постижения в областта на изкуствата, които да не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

3. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МИНИМАЛНИТЕ НАЦИОНАЛНИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ „ДОЦЕНТ“.

Гл. ас. д-р Николай Рачев представя справка със съответен доказателствен материал. От справката става ясно, че д-р Н. Рачев *изпълнява минималните национални изисквания* съгласно с Правилника за прилагане на ЗРАСРБ (изменение и допълнение ДВ бр. 15 от 19.02.2019 г., таблица 1, Област 3. Социални, стопански и правни науки, 3.2. Психология). По конкретно: за група А, Б и В, съответно показател 1, показател 2 и показател 3 той има необходимите 150 точки, тъй като притежава степента „доктор“, която носи 50 т., а също така представя хабилитационен труд, който носи 100т.

Група Г (П4 до П10) от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ поставя изискване за публикациите за доцент, според което кандидатът трябва да има най-малко 200 точки. Въз основа на представената справка от д-р Н. Рачев неговите публикации носят 205,79 т. Също така според същия Правилник, кандидатът за доцент трябва да има и 50 т. от цитирания. Справката за цитиранията, представена от гл. ас. д-р Николай Рачев, показва цитирания, включително в SCOPUS, които се равняват на 90 т. Направена от мен проверка потвърждава представената от д-р Н. Рачев справка за цитиранията. Също така за показател Е – участие в научни проекти (ръководство на едни национален научен проект, едно участие в национален научен проект и едно участие в международен научен проект) – са доказани 145 т.

4. ПУБЛИКАЦИИ

Гл. ас. д-р Н. Рачев представя справка с научните трудове по темата конкурса, която показва следното: една самостоятелна монография по темата на конкурса; 5 самостоятелни статии в български реферирани списания, една от които на английски език; 4 самостоятелни студии в реферирано списание; 8 статии в съавторство, на английски език от които 6 в списания с научно рецензиране в базите данни в SCOPUS.

5. НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ И НАУЧНИ ПРИНОСИ

Представените от гл. ас. д-р Николай Рачев научни публикации са изцяло в проблематиката на обявения конкурс. Основната монография „Рационалност в културен контекст“ акцентира върху проблемите на межкултурната вариация на универсални ефекти, както и опосредстващата роля на културата във връзката между доброто мислене и умствените способности. Д-р Рачев прави опит да въведе изследователска програма, насочена върху участието на културата в доброто мислене, която синтезира теоретични подходи и изследвания в областта на когнитивната психология. В представените публикации се третираат проблеми за стиловете на мислене в различните култури, принципите на учене и припомняне, двупроцесните теории за познанието и др. Смятам, че представените публикации от д-р Н. Рачев са изцяло в проблематиката на обявения конкурс и по-конкретно отразяват идеи, свързани с проблематиката в областта на когнитивната психология.

Напълно приемам приносите на гл. ас. д-р Н. Рачев, които могат да бъдат допълнени и обобщени по следния начин.

1. Представените научни трудове характеризират д-р Н. Рачев като изследовател с подчертан интерес не само към теоретичните анализи, емпиричните изследвания, но и към практико-приложните аспекти на работата.
2. Обща характеристика на научните публикации е интерпретацията на идеите и понятията в три мета обекта на психологическото познание: теория, метод и експеримент в смисъла на практическо действие.
3. Всяка от публикациите е свързана с реално съществуващ значим обект или принцип на психологическата наука. Вграждането в изследователската дейност на непоклатимата взаимовръзка теория-метод-действие е важен признак за неговата методологическа грамотност.
4. Публикациите кореспондират достоверно както с научните постижения на психологията, така и с човешките практики на здравия разум.
5. Натрупаната фактология в множество изследвания рефлектира върху различни области на когнитивната психология.

6. ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Гл. ас. д-р Николай Рачев има 3 задължителни курса, които води в бакалавърската програма на специалност „Психология“ към СУ „Св. Климент Охридски“. Всички тези лекционни курсове са в областта на обявения конкурс. Като преподавател д-р Н. Рачев е високо ценен не само от колегите си, но и от студентите, за които особено значими са практическите задачи, включени в неговите програми.

В работите на гл. ас. д-р Николай Рачев не са забелязани елементи на плагиатство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гл. ас. д-р Николай Руменов Рачев – отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и на правилниците за неговото приложение както в страната, така и в СУ. Той има дългогодишен опит и стаж в СУ „Св. Кл. Охридски“. Автор и титуляр е на част от лекционните курсове, които са предмет на настоящия конкурс. Цялостното творчество на д-р Н. Рачев предлага обстоен, системен и задълбочен анализ на постиженията в сферата на когнитивната психология, пречупени през оригиналната интерпретация на автора. Той притежава богат изследователски опит, натрупан от участието му в множество национални и международни научноизследователски проекти.

В резултат на високата оценка на научната и преподавателската дейност на гл. ас. д-р Николай Рачев категорично подкрепям избирането му за „доцент“ по професионално направление 3.2. Психология (Когнитивна психология и психолингвистика) в Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

25.03.2022 г.

гр. София

Член на научното жури:

(проф. д.пс.н. Соня Карабелова)